

Niedawno odbyła się narada przedstawicieli grup przemysłowych amerykańskich i zachodnioeuropejskich z udziałem Dawida Rockefellera, „króla nafty”. Głównym tematem obrad było oddziaływanie kryzysu amerykańskiego na kraje zachodniej Europy oraz współpraca koncernów amerykańskich i zachodnioniemieckich w celu zapewnienia im supremacji na rynkach europejskich. Szczególny nacisk położono na współpracę w zakresie zbrojeń atomowych.

Według projektów koncernów amerykańskich zyski ich przedsiębiorstw w zachodnich Niemczech z udziałów, patentów, licencji mają wpływać w twardych dewizach do USA. Jak wysokie mogą być te sumy, widać choćby z przykładu koncernu Kodak AG, który przekazał w r. 1957 swemu jednemu akcjonariuszowi amerykańskiemu Eastman Kodak Co 3,6 mln DM z tytułu 18⁰/₀-owej dywidendy. Osiągnięcie tak wysokiego zysku mogło oczywiście nastąpić jedynie przez bezwzględną eksploatację siły roboczej.

Penetracja kapitału amerykańskiego w gospodarke NRF i związana z nią groźba zwiększenia wyzysku pracy nie może nie budzić sprzeciwów ludzi pracy. Zapowiada to zaostrenie walki przeciw systemowi politycznemu, któremu należy przypisać winę podporządkowania interesów ludności interesom obcych kapitałów.

Tadeusz Krajczycki

TRZY NAJWIĘKSZE BANKI ZACHODNIONIEMIECKIE

Wśród 313 zach.-niemieckich banków pierwsze miejsce zajmuje niezmiennie od wielu lat *Deutsche Bank*, drugie *Dresdner Bank*, a tuż za nim grupa *Commerzbank*. Banki te od swego powstania stałe popierały czynnie każdą akcję ekspansji i agresji niemieckiego imperializmu. Po r. 1945 z zachodnioniemieckich oddziałów tych banków utworzono samodzielne instytucje regionalne dla stworzenia pozorów nakazanej przez okupacyjne władze alianckie dekoncentracji. Mimo podziału *de jure*, faktyczna jedność rzekomo samodzielnych 30 banków została utrzymana. W roku ubiegłym formalna jedność została ponownie przywrócona.

Jak podaje *Deutsches Wirtschaftsinstitut*, Bericht 10, akcję rekoncentracji rozpoczął *Deutsche Bank*. Instytucje kredytowe pochodzące z dekoncentracji *Deutsche Bank* postanowiły w kwietniu 1957 r. z ważnością od 1 stycznia 1957 r. przeprowadzić powrotną fuzję. Za tym przykładem poszedł wkrótce *Dresdner Bank*, a *Commerzbank* pozostał na razie ze względów personalnych na wzajemnej wymianie portfeli akcji między instytucjami pochodnymi.

Jeżeli idzie o *Deutsche Bank*, fuzja nastąpiła w ten sposób, że *Süddeutsche Bank AG* w Monachium zmienił nazwę na *Deutsche Bank*, przeniósł swoją siedzibę z Monachium do Frankfurtu n/M. i po podwyższeniu kapitału akcyjnego z 80 mln na 200 mln DM wchłonął *Norddeutsche Bank AG*, West w Düsseldorfie, który do kwietnia 1956 r. nosił nazwę *Rheinisch-Westfälische Bank AG*. Przy rekoncentracji *Dresdner Bank* instytucją przejmującą był *Rhein-Main Bank AG* w Frankfurcie n/M., który zmienił nazwę na *Dresdner Bank AG*, podwyższył kapitał akcyjny do 150 mln marek i przejął *Rhein-Ruhr Bank AG* w Düsseldorfie i *Hamburger Kreditbank AG*. W grupie *Commerzbank* pozostały na razie trzy „samodzielne” instytucje. Instytucją macierzystą jest *Commerzbank-Bankverein AG* w Düsseldorfie z kapitałem akcyjnym 90 mln DM. W jego posiadaniu znajduje się większość akcji dwóch daszych instytucji: *Commerz- und Creditbank AG* w Frankfurcie n/M. o kapitale akcyjnym 20 mln DM i *Commerz- und Discontobank AG* w Hamburgu o kapitale 30 mln DM.

Omawiane trzy wielkie banki, dysponujące siecią około siedmuset filii, kas depozytowych oraz instytucji siostrzanych są nie tylko największymi instytucjami kredytowymi w zachodnich Niemczech, lecz pod względem wyposażenia kapitałowego i rozległości interesów stoją również na pierwszym miejscu wśród banków zachodnio-

europiejskich. Podajemy niżej niektóre podstawowe dane bilansowe, ilustrujące ich rozwój w okresie od 1952 do 1957 r.

	Deutsche Bank		Dresdner Bank		Commerzbank	
	1.1.52	31.12.57	1.1.52	31.12.57	1.1.52	31.12.57
Kapitał zakładowy	100	200	93	150	50	140
Fundusz zapasowy	40	180	22	142	5	86
Fundusz amortyzac.	189	202	73	190	61	109
	329	582	188	482	116	335
wkłady	2.912	7.124	2.071	5.063	1.238	4.412
kredyty	2.328	5.128	1.448	3.581	983	3.312
sumy bilansowe	3.758	8.357	2.521	5.934	1.581	5.326
dywidenda	6%	12%	6%	12%	6%	12%

Mimo strat wojennych i reformy walutowej kapitały własne wielkiej trójki banków wynosiły na *ultimo* roku ubiegłego o 870 mln marek więcej niż w ostatnim roku przedwojennym. Szczególnie znacznie wzrosły rezerwy i fundusze amortyzacyjne dzięki częściowemu ujawnieniu zysków wojennych tkwiących w cichych rezerwach oraz dzięki wysokim zyskom ostatnich lat. W międzyczasie kapitały własne wzrosły o dalsze 90 mln DM. Na walnych zgromadzeniach, jakie odbyły się w kwietniu br., postanowiono podwyższyć kapitały akcyjne w każdym z trzech banków. I tak Deutsche Bank podwyższył dnia 22 kwietnia br. swój kapitał akcyjny o 50 mln., Dresdner Bank w dn. 25 kwietnia br. o 30 mln., a w końcu Commerz und Creditbank A.G., należący do grupy Commerzbank dnia 10 kwietnia br. o 10 mln. DM.

W czasie od 1952 r. do końca r. 1957 zasięg działalności omawianych banków mierzony wysokością sum bilansowych powiększył się znacznie. Łączne sumy bilansowe w tym czasie wzrosły z 7.866 mln DM do 19.617 mln DM, tj. o 150%, przede wszystkim przez wzrost wkładów. W Deutsche Bank wzrosła suma bilansowa o 122%, w Dresdner Bank o 136% i w Commerzbank o 237%. Wsutek tak nierównomiernego wzrostu działalności każdego z trzech banków zmienił się również ich udział w ogólnej sumie bilansowej. I tak udział Deutsche Bank spadł w tym czasie z 47,8% na 42,6%, Dresdner Bank z 32,1% na 30,3%, podczas gdy udział Commerzbank powiększył się z 20,1 na 27,1%.

Jak wielki wpływ na życie gospodarcze ma ta trójka banków, widać z ich udziału w ogólnej sumie wkładów i kredytów wszystkich banków zachodniemieckich, a mianowicie przypada na nie 56,5% wkładów i 48,2% kredytów. W samych tylko ubiegłych sześciu latach wzrosły wkłady z 6.221 mln DM na 16.599 mln DM, tj. o 168%, a kredyty z 4.759 mln DM na 12.021 mln DM, tj. o 153%. Cyfry te świadczą o rosnącym wpływie trójki banków na gospodarke, jak również o wzroście związanym z nimi koncernów przemysłowych, jak Flick, Haniel, Hoesch, Klöckner, Krupp, Mannesmann, Siemens, Thyssen. Poza tym banki te biorą udział w każdej nowej emisji akcji oraz obligacji pożyczkowych, a finansowa gestia handlu zagranicznego prawie wyłącznie spoczywa w ich rękach.

W bilansach wykazują banki zachodniemieckie swoje dochody tylko w graphicach koniecznych do pokrycia wydatków, które obowiązkowo muszą być uwiadczniane, oraz wymanipulowanego zysku. Należy przy tym zauważyć, że według zasad bilansowania praktykowanych przez wielkie banki od dziesiątków lat, ujawniane są tylko dochody z interesu kredytowego. Wszystkie inne dochody, pochodzące z transakcji emisyjnych, handlu efektami i dewizami itp., służą do zasilenia cichych rezerw. Nabywane grunty i budynki są jednorazowo w pełni odpisywane z dochodów a własne portfele papierów wartościowych wyceniane według najniższego kursu.

Bilansując według tych zasad trójka omawianych banków wykazała w ubiegłych sześciu latach, jak wynika z umieszczonej niżej tabelki, dochodów 3564 mln DM, a zysków tylko 205 mln DM.

Rok	Deutsche Bank			Dresdner Bank			Commerzbank		
	Doch.	Pod.	Cz. Zysk	Doch.	Pod.	Cz. Zysk	Doch.	Pod.	Cz. Zysk
1952	207	70	6	112	25	6	75	12	3
1953	241	80	9	126	22	8	98	23	4
1954	271	84	10	161	40	8	120	20	6
1955	312	88	16	181	49	9	146	33	8
1956	360	100	25	202	53	15	164	34	13
1957	378	94	25	230	64	18	180	39	16
	1.769	516	91	1.012	253	64	783	161	50

Wysokość narosłych w tym czasie cichych rezerw można tylko szacunkowo określić. Pewną wskazówkę w tym kierunku daje oświadczenie członka zarządu Deutsche Bank, że ciche rezerwy tego banku na koniec r. 1954 przewyższały wielokrotnie rezerwy bilansowe.

Można by zatem ocenić obecną wysokość cichych rezerw na 1,3 do 1,5 mln DM. Najwięcej ma ich niewątpliwie Deutsche Bank.

Z tabelki powyższej widać, że czyste zyski we wszystkich trzech bankach są nieproporcjonalnie niskie w stosunku do podatków, a zatem zyski brutto były bardzo wysokie. Duże różnice między obciążeniem podatkowym poszczególnych banków można wyjaśnić w ten sposób, że efektywne zyski i narost cichych rezerw jest w każdym z banków bardzo różny. Biorąc pod uwagę, że Deutsche Bank w l. 1952—1957 miał czysty zysk o 41% i 80% wyższy niż Dresdner Bank i Commerzbank, a zapłacił podatków więcej o 104% wzgl. 220%, dochodzi się do wniosku, że największe ciche rezerwy powstały w Deutsche Bank.

Dochody banków w roku ubiegłym dalej wzrosły, lecz mimo to dywidenda wydzielona została w tej samej wysokości, co w roku poprzednim. Narost cichych rezerw był zatem wyższy niż w latach ubiegłych.

Cele takiej polityki gromadzenia rezerw wydają się wyraźne. Poza przesłankami gospodarczymi, tj. chęcią zabezpieczenia się przed nadchodzącym kryzysem gospodarczym, gromadzenie kapitałów wskazuje na to, że wielkie banki przygotowują się do podjęcia znów, tak jak to było w przeszłości, swej roli w imperialistycznej polityce rządu, w formie finansowania zbrojeń.

T. K.

SYTUACJA W PRZEMYŚLE WĘGLOWYM W NRF

W dosyć wyrównanym obrazie koniunktury gospodarczej w Niemieckiej Republice Federalnej, znacznie wprawdzie osłabionej, lecz nie wykazującej jeszcze ogólnie biorąc znamion ostrego kryzysu, węgiel stanowi obszar silnie zagrożony. Sprawą tą zajmuje się „Die Welt” z dn. 30. VII i 6. VIII. 58 r., „Der Spiegel” z dn. 13. VIII. 1958 r. oraz „Die Weltwoche” z dn. 15. VIII. 1958 r.

Pierwsze oznaki kryzysu węglowego wystąpiły na przełomie roku. Do niedawna odbiorcy byli przyzwyczajeni do tego, że węgla jest mało i że trzeba go „wyrwać z rąk” kopalniom. Powoli jednak sytuacja się zmieniała i coraz większa część urobku wędrowała na hałdy. Początkowo powszechnie sądzono, że jest to zjawisko przejściowe i wszystkie przestrogi ludzi, patrzących na dłuższą metę, były lekceważone. A zastój w sprzedaży trwał nadal i dzisiaj (koniec lipca) leży już na hałdach